

30 ΟΚΤ. 2008

Mike Savage – Alan Warde

Αστική Κοινωνιολογία,
Καπιταλισμός
και Νεωτερικότητα

Εισαγωγή - Επιστημονική Επιμέλεια
Ιορδάνης Ψημμένος

Μετάφραση
Ιωάννα Μπιμπλή

307. F6 SAV

 ΕΚΛΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΖΗΣΗ
ΑΘΗΝΑ 2005

163128

C.9

Απαγορεύεται η μερική ή ολική αναδημοσίευση
του έργου αυτού, καθώς και η αναπαραγωγή του με
οποιοδήποτε μέσο χωρίς σχετική άδεια του Εκδότη.

© Mike Savage and Alan Warde 1993
Published by PALGRAVE
Houndmills, Basingstoke, Hampshire RG21 6XS and
175 Fifth Avenue, New York, N.Y. 10010
Companies and representatives throughout the world

ISBN 0-333-49163-7 hardcover
ISBN: 0-333-49163-7 paperback

Printed & bound by Antony Rowe Ltd, Eastbourne

Εικόνα εξωφύλλου: YIANNIS BOURAKIS

ISBN: 960 - 02 - 1878 - 1

Copyright © Εκδόσεις ΠΑΠΑΖΗΣΗ ΑΕΒΕ
Νικηταρά 2, 106 78 Αθήνα
Τηλ.: 210-38.22.496, 210-38.38.020 - Fax: 210-38.09.150

Library of Congress Cataloging-in-Publication Data
An Introduction to Multicultural Education/Banks, James A.

Φιλμ-Μοντάζ
ΑΤΤΙΚΙ GRAPHICS
Τηλ.: 210-24.45.907 - Fax: 210-24.45.817

Εκτύπωση - Βιβλιοδεσία
ΕΚΤΥΠΩΤΙΚΗ ΑΤΤΙΚΗΣ Α.Ε.
Τηλ.: 210-24.03.850 - Fax: 210-24.03.852

79808007

της οικονομικής θέσης συγκεκριμένων τόπων και αρχίζουν να αναφέρονται στην επίδραση της άνισης ανάπτυξης στην αστική τους δομή, την κοινωνική τάξη και τα πολιτιστικά πρότυπα, πέφτουν σε λάθη. Παρόλο που ο Harvey επιδίωξε να συλλάβει τη σημασία της κοινωνικής διαμάχης για την αστική ανάπτυξη, η Massey επιδίωξε να δείξει το πώς η οικονομική αναδόμηση σχετίζεται με την τοπική κοινωνική και πολιτική αλλαγή και ο Scott επιδίωξε την παρουσίαση του πώς οι γειτονιές παράγονται από τη βιομηχανική τοποθεσία, οι λύσεις τους είναι στην καλύτερη περίπτωση τμηματικές.

Οι θεωρίες για την άνιση ανάπτυξη χρειάζεται να συμπληρωθούν από μια πιο ολοκληρωμένη ανάλυση των κοινωνικών, πολιτισμικών και πολιτικών διαδικασιών οι οποίες διαμορφώνουν τις πόλεις και διαμορφώνονται από αυτές. Μπορεί να υπάρξει πολύ όφελος από τη συνένωση της κλασικής αστικής κοινωνιολογίας με την ανώτερη κατανόηση της καπιταλιστικής χωρικής ανάπτυξης. Τα επόμενα κεφάλαια αυτού του βιβλίου εξετάζουν την υλική ανισότητα, την κοινωνικότητα, τον πολιτιστικό καθορισμό του τόπου και τη φύση της πολιτικής διαμάχης στη σύγχρονη πόλη, που είναι εξέχοντα χαρακτηριστικά στην αστική κοινωνιολογία. Παρ' όλα αυτά, έχουν διερευνηθεί μέσα από την ανάλυση της φύσης της νεωτερικότητας, παρά του καπιταλισμού. Αυτό που χρειάζεται είναι να γίνει συγκεκριμένη η σχέση των καπιταλιστικών δυναμικών και των κοινωνικών συνθηκών της νεωτερικότητας. Μια βασική σύνδεση είναι μέσα από την ανάλυση των ανισοτήτων που δημιουργούνται σε συνεχή βάση από τους μηχανισμούς συσσώρευσης, οι οποίοι αναπαράγονται, διαμορφώνονται ή μεταμορφώνονται στην πορεία των συνηθισμένων πρακτικών της καθημερινής ζωής που συλλαμβάνονται από τις αναλύσεις της εμπειρίας της νεωτερικότητας.

4

Ανισότητα και Κοινωνική Οργάνωση στην Πόλη

Η κοινωνική ανισότητα είναι έμφυτη στις καπιταλιστικές κοινωνίες. Σε αυτό το κεφάλαιο θα εξετάσουμε το πώς οι καπιταλιστικές ανισότητες που βασίζονται στην κοινωνική τάξη σχετίζονται με άλλες ανισότητες –κυρίως αυτές που βασίζονται στις πατριαρχικές σχέσεις μεταξύ των φύλων–, πώς αυτές οι ανισότητες επηρεάζουν την αστική μορφή και πώς οι ίδιες προσεγγίσεις στην αστική ανισότητα ενδιαφέρονταν κυρίως για το διαχωρισμό, τη χωρική έκφραση της ανισότητας. Το κεφάλαιο αυτό ξεκινά, στο Τμήμα 4.1., με μια σύντομη μελέτη αυτής της έρευνας, καταγράφοντας εδραιωμένα πρότυπα διαχωρισμού όπως δίνονται ως παραδείγματα από μελέτες στη Βρετανία και τη Βόρεια Αμερική. Στο Τμήμα 4.2. μελετούμε το βαθμό στον οποίο η αστική ανισότητα προκύπτει από την άνιση πρόσβαση σε κατοικίες, με επίκεντρο το έργο νεοβερπειανών, όπως οι John Rex και Robert Moore και πιο πρόσφατα ο Peter Saunders. Έχουμε δει ότι οι διαδικασίες της οικονομικής παραγωγής και αναδόμησης, ενώ δεν καθορίζουν πρότυπα διαχωρισμού, ασκούν παρ' όλα αυτά έναν πιο ισχυρό μεσο-λαβητικό ρόλο απ' ό,τι υπονοούν αυτές οι αναλύσεις.

Οι γενικές αναλύσεις για τον κοινωνικό διαχωρισμό έχουν δώσει τη θέση τους σε αναλύσεις συγκεκριμένων αστικών εξελίξεων, ιδιαίτερα της προαστιακής αστικοποίησης και της συγκέντρωσης της ανώτερης μεσαίας τάξης. Αυ-

τό προέκυψε από τη θεώρηση των πολιτισμικών επιπτώσεων της κοινωνικής συγκέντρωσης. Το προάσιο, το γκέτο και οι κλειστές περιοχές της μεσαίας τάξης είναι, μέσω του διαχωρισμού, εκφράσεις ανισότητας. Σε τέτοιες περιοχές, οι ομάδες παρουσιάζουν φανερά κάποια ιδιαίτερα πολιτισμικά χαρακτηριστικά στις καθημερινές τους δραστηριότητες, τα οποία αποτελούν την αναπαραγωγή της κοινωνικής ταυτότητας και, ως έναν ποικίλο βαθμό, την κοινωνική αλληλεγγύη.

Η αλληλεπίδραση μεταξύ ανισότητας, ταυτότητας των ομάδων και οργάνωσης είναι το θέμα επόμενων τμημάτων του κεφαλαίου (και αναπτύσσεται περαιτέρω σε τμήματα του Κεφαλαίου 5). Στο Τμήμα 4.3. δείχνουμε πώς ο κοινωνικός χαρακτήρας συγκεκριμένων αστικών περιοχών – προαστίων και περιοχών της μεσαίας τάξης στο κέντρο της πόλης – προκύπτει από τη δομημένη ανισότητα και παρουσιάζεται ως μορφές έκφρασης μιας υποβόσκουσας κουλτούρας. Αναφερόμενοι σε μαρξιστικές και βεμπεριανές απόψεις δείχνουμε ότι η προαστιακή αστικοποίηση και η συγκέντρωση της μεσαίας τάξης σε συγκεκριμένες περιοχές δεν μπορούν να εξηγηθούν μόνο με βάση την οικονομική παραγωγή, αλλά είναι και τα δύο στενά συνδεδεμένα με διαχωρισμούς μεταξύ κοινωνικών τάξεων και φύλων. Δείχνουμε ότι η δημιουργία αυτών των νέων κοινωνικών ζωνών στις πόλεις επιφέρει νέες κουλτούρες, και είναι οι ίδιες εν μέρει προϊόντα της πολιτισμικής αλλαγής.

Στο Τμήμα 4.4. συνεχίζουμε με τη μελέτη του εάν οι τάσεις που συζητήσαμε δείχνουν ότι οι πόλεις γίνονται όλο και πιο πολύ πολωμένες. Για να μελετήσουμε αυτό το ερώτημα, εξετάζουμε το ρόλο που έχει αρχίσει να παίζει η ανάλυση των νοικοκυριών στις μελέτες για τις πόλεις – κατά μια έννοια πρόκειται για μια επιστροφή στη βρετανική παράδοση της αστικής έρευνας που είναι βασισμένη στην τριλογία του Le Play “Place, Work and Folk” (Τόπος, Εργασία και Κοινότητα). Εξετάζουμε με λεπτομέρεια μια μελέτη

επάνω σε ένα συγκεκριμένο τοπικό περιβάλλον στο πλαίσιο των επιχειρημάτων σχετικά με την αυξανόμενη κοινωνική πόλωση που συμβαίνει ανάμεσα σε νοικοκυριά.

4.1. Αστικός χώρος και διαχωρισμός

Ο διαχωρισμός του αστικού χώρου συμβαίνει διότι η γη είναι περιορισμένη. Στις καπιταλιστικές πόλεις η γη είναι ιδιόκτητη, με το κάθε τμήμα γης να έχει διαφορετική αξία, που εξαρτάται από το μέγεθός του, την τοποθεσία του και τις τρέχουσες και πιθανές χρήσεις του. Η ιδιοκτησία της γης έχει πολλές χρήσεις: κάποια τμήματά της χρησιμοποιούνται για βιομηχανικούς σκοπούς (όλο και πιο πολύ αυτούς των βιομηχανικών υπηρεσιών), άλλα για κατοικίες και άλλα για αστική υποδομή, όπως δρόμοι και πάρκα, που είναι δημόσια και ο καθένας έχει πρόσβαση σε αυτά. Ένα μεγάλο μέρος της γης περιέχει κτίρια, και η μορφή αυτή περιέχει ιστορική κληρονομιά και νέες ευκαιρίες, που επηρεάζουν την αξία της.

Σε αυτούς τους ιδιόκτητους χώρους υπάρχουν διάφορα είδη ανθρώπινης δραστηριότητας. Αυτό που συμβαίνει σε οποιοδήποτε δεδομένο μέρος είναι αποτέλεσμα μιας ιστορίας αγώνων, ανταγωνισμού, σχεδιασμού και ρύθμισης. Είναι επίσης εν μέρει το αποτέλεσμα των τρόπων με τους οποίους οι άνθρωποι χρησιμοποιούν το χώρο στο παρόν. Όπως τονίσαμε στο Κεφάλαιο 3, η χρήση του αστικού κατασκευάσματος είναι τμηματικά περιορισμένη από τους αρχικούς σκοπούς για τους οποίους σχεδιάστηκε, αλλά μπορεί επίσης να προσαρμοστεί σε νέους σκοπούς, όπως απαιτείται από τις καινοτόμες χρήσεις στις περισσότερες μεγάλες πόλεις παλιών εργοστασίων και αποθηκών (για κατοικίες, μουσεία, γραφεία και τα λοιπά). Τα πρότυπα που προκύπτουν είναι πολύπλοκα: υπάρχει πολλή ρευστότητα, και από εκεί προέρχονται οι δυσκολίες στην επεξήγηση της χωρικής κατανομής των δραστηριοτήτων.

Για την αστική κοινωνιολογία, πιο σημαντικός από το διαχωρισμό της χρήσης γης είναι ο διαχωρισμός των κοινωνικών ομάδων. Η κοινωνική ανισότητα εκφράζεται χωρικά. Είναι πράγματι σπάνιο να βρεθούν εκατομμυριούχοι που ζουν δίπλα σε ανειδίκευτους εργάτες. Έτσι, το 1981, στο Λονδίνο, το 59% των ανθρώπων που ζούσαν στο City του Λονδίνου ήταν σε νοικοκυριά όπου η κεφαλή του σπιτιού ανήκε στις κοινωνικές τάξεις 1 και 2 (την ανώτερη και μέση μεσαία τάξη), ενώ στο Tower Hamlets μόνο το 9% του πληθυσμού ζούσε σε τέτοια νοικοκυριά. Ο διαχωρισμός, όμως, δεν αφορά την κοινωνική τάξη. Έχουν σημειωθεί πρότυπα εθνο-μειονοτικού διαχωρισμού: στη Βρετανία, 43% των μαύρων της Καραϊβικής, 23% των Ασιατών, αλλά μόνο το 6% όλων των λευκών ζουν στις εσωτερικές ζώνες του Λονδίνου, του Birmingham και του Manchester (Smith, 1989, σελ. 34). Μπορεί επίσης κάποιος να παρατηρήσει ένα χωρικό διαχωρισμό μεταξύ της οικογένειας: οι πυρηνικές οικογένειες τείνουν να ζουν σε προάστια, ενώ οι ανύπαντροι έχουν την τάση να ζουν σε πιο κεντρικές αστικές περιοχές. Σαν αποτέλεσμα, η ανάλυση του διαχωρισμού των πόλεων μας λέει πολλά σχετικά με τη φύση της κοινωνικής ανισότητας, σχετικά με το πώς σχετίζονται διάφορες μορφές ανισότητας, και οι τάσεις στον αστικό διαχωρισμό μπορούν να θεωρηθούν ως αποδεικτικά στοιχεία των κοινωνικών αλλαγών.

Το αρχικό ενδιαφέρον για τη μελέτη του διαχωρισμού πήρε τη μορφή λεπτομερών μελετών ξεχωριστών πόλεων: η μελέτη του Booth για το Λονδίνο στη δεκαετία του 1880 κατέταξε τον κάθε δρόμο σύμφωνα με την κοινωνική του διαβάθμιση. Ένα από τα πιο γνωστά επιτεύγματα της Σχολής του Σικάγο ήταν η προσπάθειά τους να συστηματοποιήσουν ένα γενικό μοντέλο κοινωνικού διαχωρισμού στη σύγχρονη πόλη. Σε αυτό το μοντέλο ομόκεντρων κύκλων (βλέπε Κεφάλαιο 2), ο Burgess αναγνώρισε έναν αριθμό αντιπροσωπευτικών ζωνών, οι οποίες βρίσκονταν σε ακτίνα από το κέντρο

της πόλης. Αυτές συμπεριλαμβάνουν την Κεντρική Περιοχή Επιχειρήσεων (Central Business district) στη μέση, γύρω από την οποία υπήρχε μια «ζώνη μετάβασης» – μια περιοχή στην οποία «εισέβαλαν» η ελαφριά βιομηχανία και το εμπόριο, αλλά στην οποία προωθήθηκαν και οι πιο περιθωριακές ομάδες των κατοίκων της πόλης. Αυτή η περιοχή περιείχε γκέτο και αυτό που ο Burgess περιέγραψε ως «μαύρη ζώνη». Έξω από αυτήν ήταν μια ζώνη εργατικής τάξης και (στην αστική περιφέρεια) τα προάστια της μεσαίας τάξης.

Το μοντέλο αυτό βασίστηκε κατά πολύ σε εμπειρική έρευνα, και έτσι, από τη δεκαετία του 1920 έγιναν προσπάθειες να αποκτήσει ακρίβεια μέσω της απαρίθμησης των νοικοκυριών με διαφορετικά κοινωνικά χαρακτηριστικά σε καθορισμένες μικρές περιοχές πόλεων. Ξεκινώντας με αυτή του Burgess, αναπτύχθηκε μια ποικιλία τεχνικών μέτρησης και χαρτογράφησης: το μοντέλο χρήσης της γης, η κοινωνική ανάλυση περιοχών, η ανάλυση συντελεστών – όλες με κάποια συγγένεια προς τις προσεγγίσεις της ανθρώπινης οικολογίας. Αυτό πρόσφερε μια βασική, θετική περιγραφή της κοινωνικής διαφοροποίησης μέσα στις πόλεις (μια χρήσιμη περίληψη αυτών των τεχνικών μπορεί να βρεθεί στο Ley, 1983, σελ. 60-84).

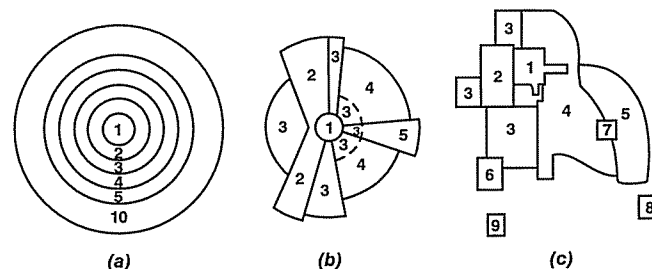
Σαν αποτέλεσμα αυτών των πρακτικών αναπτύχθηκε μια ποικιλία μοντέλων κοινωνικού διαχωρισμού, όπου το κάθε μοντέλο έχει ως υπόθεση ένα αντιπροσωπευτικό πρότυπο για την κατανομή των κυριότερων αστικών δραστηριοτήτων. Το μοντέλο της Σχολής του Σικάγο (α) (βλέπε Σχήμα 4.1.) αναγνώρισε ζώνες που βρίσκονται σε ακτίνα από το κέντρο των πόλεων, και η καθεμία έχει τις δικές της εξειδικευμένες δραστηριότητες. Ένα άλλο μοντέλο (β) προτείνει ένα πρότυπο τομέων, με συγκέντρωση δραστηριοτήτων σε σφηνοειδείς διαδρόμους που ξεκινούν από το κέντρο. Το τρίτο μοντέλο (γ) δέχεται ότι υπάρχουν συγκεντρώσεις σε συγκεκριμένους χώρους, αλλά επίσης θεωρεί ότι δεν υπάρ-

χει ένα συνηθισμένο πρότυπο, όπου τμήματα εξειδικευμένης δραστηριότητας απλώνονται γύρω από την πόλη. Σύμφωνα με τους Herbert και Johnston (1978, σελ. 20), η εξέταση των δύο ανταγωνιστικών μοντέλων –των ομόκεντρων ζωνών του Burgess και των τομέων του Hoyt (1939)– έδειξε ότι:

Η γεωγραφία της κοινωνικο-οικονομικής κατάστασης (δηλ. κοινωνική τάξη) ήταν κατά πολύ τομεακή. Αυτή της οικογενειακής κατάστασης είχε τη μορφή ζωνών (με νέες οικογένειες στα εξωτερικά προάστια και τους ενοικιαστές διαμερισμάτων στο κέντρο της πόλης), ενώ αυτή της εθνο-μειονοτικής κατάστασης επέδειξε τμήματα και σε ζώνες και σε τομείς.

Γενικά, η έρευνα έδειξε ότι ο εθνο-μειονοτικός διαχωρισμός είναι πιο εμφανής από τον ταξικό διαχωρισμό (Badcock, 1984, σελ. 205). Οι αμερικανικές πόλεις (το κυρίαρχο επίκεντρο των μελετών για τον κοινωνικό διαχωρισμό) εμφανίζονται να έχουν μεγάλο κοινωνικό διαχωρισμό, ιδιαίτερα λόγω του διαχωρισμού μεταξύ μαύρων και λευκών, παρόλο που υπάρχουν πρότυπα που αντανάκλουν τη διαφορετική εθνική προέλευση των κατοίκων των πόλεων στην Αμερική. Σε γενικές γραμμές, οι ευρωπαϊκές πόλεις είναι λιγότερο διαχωρισμένες: οι εθνικές μειονότητες ζουν συγκεντρωμένες σε μικρο-περιοχές των πόλεων, αλλά επειδή είναι σχετικά λίγες σε αριθμό έχουν συνολικά λιγότερη επίδραση στα πολιτικά πρότυπα. Έτσι, θα πρέπει να είναι κανείς επιφυλακτικός σχετικά με το εάν τα πρότυπα διαχωρισμού που εντοπίστηκαν από Αμερικανούς αστικούς κοινωνιολόγους ισχύουν για την Ευρώπη. Ο κοινωνικός διαχωρισμός στις ευρωπαϊκές πόλεις είναι πιο πιθανό να είναι παράλληλος με τις τάξεις, παρόλο που και η θρησκευτική πεποίθηση είναι επίσης σημαντική μερικές φορές. Αλλά, ενώ μπορούμε να βρούμε πρότυπα, είναι σπάνιο να

βρούμε ταξικά ομοιογενείς κοινωνικές περιοχές. Τέτοια ομοιογένεια είναι μεγαλύτερη σε πρόσφατα χτισμένες κατοικίες, εφόσον οποιαδήποτε νέα οικιστική ανάπτυξη τείνει να προσελκύει άτομα με παρόμοιες οικονομικές συνθήκες (Young και Willmott, 1975, σελ. 193). Επίσης, όσο μεγαλύτερος ο οικισμός, τόσο μεγαλύτερος ο βαθμός πιθανού διαχωρισμού. Παρ' όλα αυτά, υπάρχουν διαφορές στα πρότυπα ακόμη και ανάμεσα σε μέρη του ίδιου μεγέθους. Οι βαθμοί διαχωρισμού, είτε με βάση την κοινωνικοοικονομική κατάσταση είτε την εθνικότητα, δεν έχουν μειωθεί κατά τον 20ό αιώνα. Στοιχεία από τις αμερικανικές πόλεις, για παράδειγμα, έδειξαν ένα επίπεδο διαχωρισμού κατά τη δεκαετία του 1970 που ήταν παρόμοιο με αυτό της δεκαετίας του 1920, υπονοώντας ότι οι εθνικές ανισότητες δεν είχαν μειωθεί (βλέπε Ley, 1983, σελ. 62-7, για μια περίληψη. Για πιο πρόσφατα στοιχεία των ΗΠΑ που βασίζονται στην Απογραφή του 1980, βλέπε White, 1987).

Περιοχή

1. Κεντρική Περιοχή Επιχειρήσεων
2. Χονδρεμπόριο Ελαφριάς Βιομηχανίας
3. Κατοικίες Κατώτερης Τάξης
4. Κατοικίες Μεσαίας Τάξης
5. Κατοικίες Ανώτερης Τάξης
6. Βαριά Βιομηχανία
7. Εξωτερική Περιοχή Επιχειρήσεων
8. Προάστιο με Κατοικίες

9. Βιομηχανικό Προάστιο

10. Ζώνη Μετακινούμενων Εργαζομένων

Σχήμα 4.1.: Μοντέλα χρήσης γης στις πόλεις: (α) το μοντέλο ομόκεντρων ζωνών του Burgess, (β) το μοντέλο τομέων του Hoyt, (γ) μοντέλο πολλαπλών πυρήνων των Harris και Ullman

Πηγή: C.D. Harris and E. Ullman, "The Nature of Cities", *Annals, American Academy of Political and Social Science*, 242 (1945): 7-17, fig. 5.

Το αρχικό ενδιαφέρον της Σχολής του Σικάγο για τη χωρική ανάλυση της αστικής ζωής συνέχισε να αναπτύσσεται στις ΗΠΑ μέχρι τη δεκαετία του 1970, και με πολλούς τρόπους αποτελεί ένα σημείο εκκίνησης για γεωγραφικές μελέτες της πόλης (π.χ. Ley, 1983). Κατόπιν, όμως, οι Βρετανοί και Αμερικανοί γεωγράφοι και κοινωνιολόγοι έχασαν το ενδιαφέρον τους για τον κοινωνικό διαχωρισμό. Ένας λόγος γι' αυτό όσον αφορά τους γεωγράφους ήταν η απόκριση του κλάδου σε θετικιστικές και στατιστικές τεχνικές, οι οποίες προέκυψαν από την αυξανόμενη επιρροή του μαρξισμού στα τέλη του 1970, που είχε μικρή χρησιμότητα γι' αυτό το είδος εμπειρικών στοιχείων, και μια αυξανόμενη αναγνώριση ότι η στατιστική περιγραφή ήταν συχνά περισσότερο ζητούμενη για την απόδοση εξηγήσεων της κοινωνικής διαδικασίας ή της σύνθεσης της καθημερινής ζωής (βλέπε Ley, 1983, για μια προσπάθεια στο τελευταίο). Συγκεκριμένα, οι αναλύσεις των αλλαγών στον αστικό διαχωρισμό ασχολήθηκαν περισσότερο με τις πολιτισμικές διαδικασίες που δεν μπορούσαν να εξεταστούν από στατιστικές μεθόδους (βλέπε Τμήμα 4.3.).

Παρ' όλα αυτά, η χαρτογράφηση του κοινωνικού διαχωρισμού των πόλεων παραμένει μια σημαντική περιγραφική εξέταση. Παλαιότερες μέθοδοι υπολογισμού του κοινωνικού διαχωρισμού εμφανίστηκαν σε πρόσφατες μελέτες

(π.χ. Byrne, 1989, για τις αστικές ανισότητες, Morris 1987 για την επίδραση της ανεργίας, Rose 1988 για τις γυναίκες και τη συγκέντρωση της ανώτερης μεσαίας τάξης σε περιοχές, Smith 1989 για τις φυλές). Στο σημείο όπου το ενδιαφέρον μεταφέρεται από την απλή περιγραφή του κοινωνικού διαχωρισμού και το επίκεντρο της έρευνας γίνεται η επεξήγηση άλλων διαδικασιών, οι μέθοδοι ανάλυσης του διαχωρισμού μπορούν να γίνουν και πάλι χρήσιμες.

4.2. Αγορές εργασίας και αγορές κατοικίας

Τα πρότυπα αστικού διαχωρισμού δεν αποκαλύπτουν από μόνα τους τις αιτίες τους. Επομένως, από τη δεκαετία του 1970 και μετά ήρθαν στην επιφάνεια θεωρητικά ζητήματα. Το σημαντικό θέμα συζήτησης έγινε ο βαθμός στον οποίο η τοποθεσία της κατοικίας μπορούσε να θεωρηθεί ως εξαρτώμενη από τη θέση απασχόλησης. Κάποιοι νεο-βεμπεριανοί συγγραφείς προέβαλαν ισχυρούς λόγους για την πρότασή τους ότι η κατοικία των ανθρώπων (με βάση την ιδιοκτησία, τον τύπο και τη ζώνη) δεν εξαρτιόταν απλώς από την εργασία τους, αλλά και από άλλους παράγοντες. Εάν αυτό είναι αλήθεια, τότε το να θεωρεί κανείς τον αστικό διαχωρισμό, και πιο γενικά την τοποθεσία της κατοικίας κάποιου, απλώς ως έκφραση της κοινωνικής τάξης είναι λάθος. Αντίθετα, υπονοεί ότι οι αστικές ανισότητες είναι τουλάχιστον εν μέρει αυτόνομες από αυτές της τάξης και επομένως χρειάζεται να μελετηθούν ξεχωριστά.

Υπήρχε πάντοτε ένα πρακτικό, μεταρρυθμιστικό ενδιαφέρον για τη στέγαση, ανάμεσα στους αστικούς ερευνητές, όπως εκφράζεται μέσα από την έλλειψη κατοικιών, το συνωστισμό, τις παροχές υγιεινής, το επίπεδο ενοικίων, την ευκολία πρόσβασης και τα λοιπά. Ήταν όμως από τη δεκαετία του 1960 και μετά που αποτέλεσε θέμα θεωρητικού ενδιαφέροντος. Το έργο των Rex και Moore (1967) σχετικά